Offentliggjort første gang i *Grundtvigs Værker* version 1.16, november 2020

Indledningen er redigeret af Krista Stinne Greve Rasmussen og Jon Tafdrup
Tilsyn ved dr.phil. Jes Fabricius Møller

Denne pdf er en læseversion af værkets indledning. Værket findes digitalt med punktkommentarer, tekstredegørelse og faksimiler på www.grundtvigsværker.dk

PDF ved Kim Steen Ravn

Copyright: *Grundtvigs Værker* 2026

Indledning til

Sang i Anledning af Deres Kongelige Høihed Kronprindsens Formæling

ved Vibeke A. Pedersen

Indhold

1 Anledning
1.1 Brudgommen, bruden og brudgommens stedmoder
2 Sangen
2.1 Flaget og skibet
2.2 Stilen
2.3 Melodien
3 Efterliv og efterslæt
4 Anvendt litteratur

1 Anledning

Anledningen til hyldestsangen er brylluppet den 10. juni 1841 mellem kronprins Frederik Carl Christian, senere Frederik 7., og prinsesse Caroline Charlotte Mariane af Mecklenburg-Strelitz, der hermed blev Frederiks anden hustru.

I den festlige anledning havde kongen, Christian 8., ladet arrangere en glædesfest for børnene i Søetatens skoler. Her skulle sangen afsynges. Festen blev afholdt både på Gammelholm og i Klerkegades Skole søndag den 13. juni 1841 og blev fx refereret i avisen *Dagen,* den 15. juni (*Bibliografien* 2, s. 183).

1.1 Brudgommen, bruden og brudgommens stedmoder

Frederik 7. var søn af Christian 8. og dennes første hustru, Charlotte Frederikke af Mecklenburg-Schwerin. Han havde tidligere været gift med Vilhelmine, datter af Frederik 6., men det barnløse ægteskab ophørte ved skilsmisse i 1837. Kongen, Christian 8., havde derfor allerede som kronprins presset på med et nyt giftermål, der

kunne sikre arveføIgen (se også strofe 3). Grundtvigs "Bring os en *Konge-Moder*" udtrykker næsten besværgende dette håb om efterkommere (strofe 3).

Læs mere

> Trods disse gode intensioner skulle Frederik 7. dog blive den sidste konge af den oldenborgske hovedlinje, der besteg den danske trone, hvilket skete syv år senere, i 1848. Efter ham blev glücksborgeren Christian 9. konge i 1863.

Hoffet havde gjort, hvad det kunne, for at gøre den tyske provinsfyrstedatter klar til den ophøjede stilling som dansk kronprinsesse, blandt andet ved et par måneder før brylluppet at sende digteren Christian Winther til Neu Strelitz for at undervise hende i dansk sprog og litteratur. Denne undervisning fortsatte efter brylluppet i Odense og København (Bech 1981; Hansen 1905).

2 Sangen

Hverken ordvalg eller billedsprog er overraskende. Ud over historiske hentydninger til tidligere danske dronninger spiller Grundtvig på, at den vordende kronprinsesse (og dermed også vordende dronning) bliver sejlet til Danmark, præcis som det er tilfældet i en række danske folkeviser, hvor den siddende eller kommende konge henter sin brud hinsides Østersøen — mest berømt naturligvis dronning Dagmar, til hvem der også hentydes i strofe 4 (DgF 132, Dronning Dagmar; om kongelige danske bryllupper i folkeviser, se Jonsson 1990-1991, især s. 273, og note 77 på s. 279). Grundtvig fremhæver desuden de historiske dronninger Thyra og Dagmar som forbilleder for den kommende dronning. Dagmar kobles ligefrem med en bindestreg sammen med den siddende dronning, Caroline-Amalie. Samtidig spiller strofen på, at både den vordende brud og dronningen bærer Caroline i deres navn. Historiens vingesus går hen over den kommende dronning, der problemfrit sammenkædes med netop dronning Dagmar.

Geografisk møder vi i melodivalget Codan, dvs. Østersøen, og i teksten Morland, dvs. morernes (eller maurernes) land i Nordafrika, der leverer kostbarheder til brylluppet (strofe 3). Således trækkes både historie og geografi ind i sangen og gør brylluppet til en begivenhed, der rækker ud over den konkrete formæling.

2.1 Flaget og skibet

Dannebrog, der i 1840'erne ikke var et nationalsymbol, men netop et kongeflag, som kongens flåde førte, nævnes i strofe 2 som kongeflag og i strofe 3 under sit navn. Kongeflaget har split og Danmarks våben i korsets midte (Adriansen 2003, bind 1, s. 129 f.). Siden 1820'erne var danskerne dog så småt begyndt at tage flaget til sig til privat brug i dets almindelige version med et hvidt kors på rød bund, men det blev forbudt i 1833 netop af denne årsag (Adriansen 2003, bind 1, s. 132). For Grundtvig er det klart, at flaget er ved at overgå til mere privat brug: "Saalænge Daner heise / Skyklare Dannebrog" (strofe 3).

I strofe 2 noteres, at skibet bærer kongens navn. Der er med andre ord tale om linjeskibet Christian VIII, der var blevet søsat 22. maj året før. Stabelafløbningen fandt sted i forbindelse med kongeparrets sølvbryllup, til hvilket Grundtvig også havde skrevet en hyldestsang, som skulle synges af drengene i Nyboder (se indledning denne tekst og *Dagen*, 1841, nr. 140, den 19. juni).

2.2 Stilen

Skønt metrummet ikke stammer fra folkevisegenren, er stilen arkaiserende med flere folkeviseudtryk: "hin fine" (strofe 4), "til Baade", dvs. til glæde eller gavn (strofe 5), karakteristisk omvendt ordstilling: "Snekke prud" (strofe 2).

2.3 Melodien

Melodien er oprindelig komponeret til "Vift stolt paa Codans Bølge", dvs. B.S. Ingemanns dannebrogs- og fædrelandssang, trykt i digtsamlingen *Julegave,* 1816, s. 93–95. Den noget fanfareagtige melodi blev skrevet af Rudolph Bay i 1817. Ingemanns tekst er formodentlig blevet til allerede 1807, hvor Danmark var i krig mod englænderne, der dette år bombarderede København. Sangen — og dermed melodien — har formentlig været kendt af netop skolebørnene i Nyboder, der husede flådens folk.

3 Efterliv og efterslæt

Den meget lejlighedsspecifikke sang blev optrykt flere steder i relation til begivenheden, men ikke senere (se tekstredegørelsen).

Ægteskabet blev opløst i 1846, efter et par år, hvor parret havde levet adskilt, og efter kronprinsessens eget ønske. Giftermålet var — som det forrige mellem Frederik og Vilhelmine — barnløst. Grundtvigs fromme ønske i strofe 4 om, at prinsesse Mariane ville blive kongemoder, kom således ikke til at gå i opfyldelse.

4 Anvendt litteratur

- Adriansen, Inge (2003) *Nationale symboler i Det Danske Rige 1830-2000*, bind 1. København.
- Bech, Claus (1981) "Mariane" i *Dansk Biografisk Leksikon,* bind 3. København.
- Bibliografien, se Johansen, Steen (1948-1954) *Bibliografi over N.F.S. Grundtvigs skrifter*, bind 1-4. København.
- *Dagen* (1841), nr. 136, den 15. juni. København.
- *Dagen* (1841), nr. 140, den 19. juni. København.
- *Dronning Dagmar og Junker Strange* (1862) i *Danmarks gamle Folkeviser* (DgF 132), bind 3. København.
- Hansen, P. (1905) "Winther, Rasmus Villads Christian Ferdinand" i *Dansk Biografisk Leksikon,* bind 19. København.

- Ingemann, Bernhard Severin (1816) *Julegave. En Samling af Digte*. København.
- Johansen, Steen (1948-1954) *Bibliografi over N.F.S. Grundtvigs skrifter*, bind 1-4, bind 2. København.
- Jonsson, Bengt R. (1990-1991) "Bråvalla och Lena. Kring balladen SMB 56" i *Sumlen,* s. 163-458. Uppsala.